

KHOMISHINI YA TSHUMELO YA MUVHUSO

***MUVHIGO WA NWAHA
WO LIVHISWAHO
KHA VHADZULAPO
WA NWAHA WA
MUVHALELANO WA
2012/2013***

Custodian of Good Governance

ZWI RE NGOMU

SIATARI

1.	RI VHO NNYI	1
2.	RI SHUMA MINI	2
3.	NDI NNYI ANE A DZHIA VHUḐIFHINDULELI	4
4.	ZWILINGANYO ZWASHU ZWA KUSHUMELE NA MVELELO DZO SWIKELELWAHO	4
5.	RI LAVHELELA U KHWINISA HANI TSHUMELO DZASHU	15
6.	NZUDZANYO NA KUDZUDZANYELE KWA VHASHUMI	15
7.	MUGAGANYAGWAMA	17
8.	ZWIDODOMBEDZWA ZWA VHUKWAMANI	17
9.	RI WANALA NGAFHI	17

1. RI VHO NNYI

Khomishini ya Tshumelo ya Muvhuso (Public Service Commission (PSC) yo thomiwa u ya nga Tshipiḁa tsha vhu 196 tsha Ndayotewa ya Riphabuliki ya Afrika Tshipembe, ya 1996. Ndayotewa i sumbedza uri hu na PSC nthihi ya Riphabuliki ya Afrika Tshipembe, ine ya vha na miraḁo ya 14, vhaḁanu vha hone vho tholiwa nga Phuresidennde nga themendelo ya Buthano ḁa Lushaka. Muraḁo muthihi u tholiwa u bva kha ḁinwe na ḁinwe ḁa mavundu a ḁahe, nga murahu ha musu vho tiwa nga Muphirimia wa vundu zwo themendelwa nga Komiti ya Vhusimamilayo ya Vundu. Miraḁo yeneyo i vhidzwa sa Dzikhomishinari. Khomishinari ḁhanu dzi shuma kha ofisi khulwane Pretoria hone hu uri dza ḁahe dzi tshi shuma kha mavundu adzo. Khomishinari u tholiwa lwa tshifhinga tsha minwaha miḁanu, ine ya vusuludzwa nga theme nthihi fhedzi. Khomishini i vha yo rangwa phanda nga Mudzulatshidulo o tholiwaho nga Phuresidennde u bva kha Khomishinari dzo tiwaho.

PSC i na vhuḁifhinduleli kha Buthano ḁa Lushaka nahone i tea u vhiga khaḁo ḁwaha muḁwe na muḁwe na kha Vhusimamilayo ha vundu nga ha mishumo yayo na kushumele kwayo.

PSC i tikedzwa nga Ofisi ya Khomishini ya Tshumelo ya Muvhuso (Office of the Public Service Commission (OPSC), ine ofisi yayo khulwane ya vha ngei Pretoria na kha Ofisi dza vundu kha vundu ḁinwe na ḁinwe. OPSC yo rangwa phanda nga Mulanguli - Dzheneraḁa, ane a vha Muofisiri wa Mbalelano. Vhashumi vha OPSC vha tholiwa u ya nga Mulayo wa Tshumelo ya Muvhuso wa 1994.

Mbonelaphanda

U ḁuḁuwedza vhukoni ha ndaulo ya tshitshavha kha Muvhuso wa dimokirasi Afrika Tshipembe.

Ndivho

U ḁuḁuwedza milayo na mikhwa ya Tshumelo ya Muvhuso ya dimokirasi yo tsireledzwaho nga ndayotewa nga u ḁoḁisisa, u sedzulusa, u lavhelesa, u davhidzana na u vhiga zwa ndaulo ya muvhuso.

2. RI SHUMA MINI

PSC i wana maanda ayo kha Tshipiḁa tsha vhu 195 na tsha vhu 196 tsha Ndayotewa, ya 1996. Tshipiḁa tsha vhu 195 tshi ḁalutshedza mikhwa na milayo zwine zwa laula ndaulo ya tshitshavha, zwine zwa tea u ḁuḁuwedzwa nga PSC. Iyo mikhwa na milayo ndi i tevhelaho:

- a. tshiimo tsha nḁha tsha maitelendavhelelwa a phurofeshinaḁa
- b. tshumiso ya zwiko yo leluwaho, i shumaho na u shumisa masheleni nga nḁila yavhuḁi
- c. mveledziso ya ndaulo yo sedzesaho kha ndaulo ya muvhuso
- d. ḁetshedzo ya tshumelo i sa dzhii sia , i sa khethululi, i linganaho;
- e. U fhindula ḁhoḁea dza vhathu na u ḁuḁuwedza tshitshavha u dzhenelela kha u itwa ha mbekanyamaitele-
- f. ndaulo ya tshitshavha i re na vhuḁifhinduleli
- g. ḁuḁuwedzo ya u vha khagala
- h. mveledziso ya maitele a vhukoni ha ndaulo ya vhashumi na mveledzioso ya mabuḁo; na
- i. Ndaulo ya tshitshavha ine muḁwe na muḁwe a vha na vhupfiwa kha ndaulo ya vhashumi na u thola zwo ḁitika nga vhukoni, u sa dzhia sia, u sa ḁalula na ḁhoḁea ya u linganyisa zwe zwa vha zwi songo lulama tshifhinga tsho fhiraho

Zwi tshi ya nga Tshipiḁa tsha vhu 196(4) tsha Ndayotewa ya 1996, mishumo na maanda zwa PSC ndi:

- a. u ḁuḁuwedza mikhwa na milayo sa zwe zwa sumbedziswa zwone kha Tshipiḁa tsha vhu 195 kha Tshumelo ya Muvhuso yoḁhe
- b. u ḁoḁulusa, u lavheleswa na u sedzuluswa ha dzangano, ndaulo na kushumele kwa vhashumi zwa Tshumelo ya Muvhuso.
- c. u dzinginya maga a u vhona uri hu na kushumele kwavhuḁi kwo leluwaho kha Tshumelo ya Muvhuso
- d. u sumbedza nḁila dzo livhiswaho kha u vhona uri maitele a vhashumi ane a elana na u galatsha, u fhirisela, u gonyisa na u pandela vhashumi a tevhedza mikhwa na

milayo yo sumbedzwaho kha Tshipiḁa tsha vhu 195

- e. u vhiga malugana na mishumo yayo na kushumele kwa mishumo yayo, zwi tshi katela mawanwa maḁwe na maḁwe ane a nga waniwa na ḁḁila na ngeletshedzo ine i nga ḁetshedza, na u ḁetshedza tzedzuluso ya uri mikhwa na milayo zwo sumbedzwaho kha Tshipiḁa tsha 195 zwi tevhezdelwa u swika ngafhi; na
- f. nga vhuḁifhinduleli havho, kana nga u ḁanganedzwa ha mbilaelo iḁwe na iḁwe,
- i. u ḁoḁulusa na u sedzulusa khumbelo ya vhashumi na maitele a ndaulo ya tshitshavha na u vhiga kha Khorotshitumbe na vhusimamilayo.
 - ii. u ḁoḁulusa mbilaelo dza vhashumi kha Tshumelo ya Muvhuso maelana na nyito dza tshiofisi kana u pfukha na u themendela thandululo dzo fanelaho
 - iii. u lavhelesa na u ḁoḁulusa u tevhezdelwa ha maitele o fanelaho kha Tshumelo ya Muvhuso
 - iv. u tsivhudza zwiimiswa zwa muvhuso zwa lushaka na zwa vundu maelana na maitele a Tshumelo ya Muvhuso, zwi tshi katela izwo zwine zwa elana na u galatsha, u thola, u fhirisa, u pandela vhashumi na zwiḁwe zwithu zwi elanaho na mabuḁo a mushumo a vhashumi kha Tshumelo ya Muvhuso; na
- g. u shumisa maḁwe maanḁa kana u ita miḁwe mishumo yo sumbedzwaho nga Mulayo wa Phalamennde.

Mushumo wa PSC wo dzudzanywa u mona na ḁḁila dza rathi khulwane dza kushumele, dzi tevhelaho:

- Khwiniso ya Vhushaka ha Vhashumi
- Vhurangaphanḁa na Tzedzuluso ya Tshomedzo dza Vhashumi
- Vhulavhelesi ha Kuvhusele
- ḁḁisedzo ya Tshumelo na Tzedzuluso dza u tevhezdelwa
- ḁhoḁisiso dza Ndaulo ya Muvhuso
- Maitelendavhelelwa a Phurofesheni.

Vhupo uhu ho khethekanywa nga madavhi a mishumo a tevhelaho, hu tshi katelwa na Tshumelo dzo ḁanganelanwaho

- a. **Davhi: Maitele a Ndaulo na Vhurangaphanḁa** ḁi na vhuḁifhinduleli ha u ḁuḁuwedza

vhurangaphanda havhuqi ha Tshumelo ya Muvhuso, Ndaulo ya vhashumi, vhusaka ha vhashumi na maitete a mushumo

- b. **Davhi: U lavhelesa na Tsedzuliso** li na vhuqifhinduleli ha u thoma tshumelo ya ntha ya ndisedzo ya tshumelo, u lavhelesa, u sedzulusa na kuvhusele kwavhuqi kha Tshumelo ya Muvhuso
- c. **Davhi: U fulufhedzea na u lwa na Vhuda** li na vhuqifhinduleli ha u ita thodisiso ya ndaulo ya muvhuso, thuthuwedzo ya vhuqifari ha maitelendavhelelwa a ntha vukati ha vhashumi vha muvhuso na u dzehenelela kha u thivhela na u fhelisa vhuada.
- d. **Davhi: Tshumelo dzo tanganelwaho** li na vhuqifhinduleli ha u etshedza ndaulo nga u angaredza ya PSC na tshumelo dza thikhedzo.

3. NDI NNYI A RE NA VHUQIFHINDULELI

Mudzulatshidulo wa PSC ndi Vho Ben Mthembu vhane vha vha Maandalanga a Khorondanguli u ya nga Mulayo wa Tshumelo ya Muvhuso.

Mulangulidzheneraja wa OPSC ndi Vho Richard Levin vhane vha vha Muofisiri wa Mbalelano u ya nga Mulayo wa Ndaulo ya Masheleni a Muvhuso.

4. ZWILINGANYO ZWASHU ZWA KUSHUMELE, NA URI RO ZWI SWIKELELA HANI NA MVELELO DZO SWIKELELWAHO

Nzudzanyo ya Khwiniso ya Nqisedzo ya Tshumelo ya PSC ine ya katela nwaha wa muvhalelano wa 2012/2013 a yo ngo tendelwa kana u tanganedzwa u bva nga ja 31 Thangule 2013. Izwi zwo itiswa nga tshandukiso dzo itwaho kha thodea dza u vhiga na mvusuludzo dza ndeme dzo itwaho kha SDIP nga kha dziwekishopho. Ngauralo, SDIP ya nwaha wa muvhalelano wa 2011/2012, ine ya wanala kha webusaithi ya PSC (www.psc.gov.za) i kha qi shuma. Thebulu ya 1 i re afho fhasi i sumbedza zwipiqa zwa SDIP khathihi na mvelaphanda yo itwaho malugana na tshumiso ya iyi nzudzany

Thebulu ya 1: Tshumelo dza ndeme na zwilinganyo zwo etshedzwaho

Tshumelo dza ndeme	Khasitama	Ane a do vha khasitama	Zwilinganyo zwa tshumelo	Zwo swikelelwa zwi tshi vhambedzwa na zwilinganyo
U ita thodisiso kha zwa vhushaka ha vhashumi na u thodisisa mbilaelo dza vhashumi vha muvhuso	Mihasho ya muvhuso	Mihasho ya muvhuso	Mivhigo i re na mawanwa na themendelo yo khunyeledzwa 80% ya mbilaelo dzothe dzo etshedzwaho dzo khunyeledzwa nga minwedzi miraru u bva nga duvha le manwalo othe a tangeredzwa nga lo	Manweledzo a thekhnikhala mavhili (2) o tangeredzwa nga Thangule 2012 na nga Thafamuhwe 2013. Manweledzo a thekhnikhala o etshedzwa Minista wa Tshumelo ya Muvhuso na Ndaulo Bambiri la mbuno malugana na mbilaelo lo tangeredzwa nga Nyendavhusiku 2012 Mutangano wa Vhushaka ha Vhashumi wa vhuraru une wa fariwa nga n'waha wa vuvhili mu'we na mu'we wo pfukiselwa kha n'waha wa muvhalelano wa 2013/14 Ho fariwa wekishopho dza 11 ha n'waliwa muvhigo wa rumelwa u itela uri u dzhielwe n'ha nga Nyendavhusiku 2012 PSC yo tangeredza mbilaelo dza 727 dzine khadzo milandu ya 377 (52%) yo khunyeledzwa hu na zwiitisi zwo vhalaho. Kha milandu ya 350 (48%) mihasho yo etshedza mafhungo a songo fhelelaho
U khwinisa na u t'utuwedza vhurangaphanda ha Tshumelo ya Muvhuso	Ofisi ya Phuresidennde The Mihasho ya muvhuso Zwiimiswa zwa pfunzo Madzangano a si a muvhuso Khorotshitumbe	Muvhuso wapo (Mimasipala)	Mivhigo i re na mawanwa na themendelo yo khunyeledzwa	Mvelelo dzo vha ho hone kha kushumele kwa mihasho zwo vhangwa nga tshivhalo tsha dziHOD vho litshaho mushumo dzo sedzuluswa. Muvhigo wa mvetamveto wo khunyeledzwa nga Fulwi 2012 Vhukoni ha vhurangaphanda ha Tshumelo ya Muvhuso malugana na u shumana na thaidzo dze dza wanala musi hu tshi odithiwa dzine dza khou bvela phanda kha mihasho na mimasipala yo nangiwo ho sedzuluswa. Muvhigo wo khunyeledzwa nga OPSC nga Fulwi 2012

Tshumelo dza ndeme	Khasitama	Ane a go vha khasitama	Zwilinganyo zwa tshumelo	Zwo swikelelwaho zwi tshi vhambedzwa na zwilinganyo
	dza Vundu			
U khwinisa maitele a vhashumi nga kha u bveledzwa ha mivhigo ya tshodiso ine ya vha na themendelo	Khorondanguli Mihasho ya muvhuso Vhusimamilayo	Muvhuso wapo (Mimasipala)	Mivhigo/mabambiri a mbuno a re na mawanwa na themendelo zwo khunyeledzwa	<p>Ho fariwa mitangano ya u haseledza ya fuminthihi (11) vhudzuloni ha mivhili (2) ye ya vha yo dzudzanywa u thomani</p> <p>Zwi tshi khou itiswa nga u lapfa ha dzithandela na dzikhaedu malugana na u dzudzanya dziinthaviwu na vhafaramikovhe, thandela dzine dza khou thivhela u dadziwa ha zwikhala zwa mushumo kha Tshumelo ya Muvhuso, u tholiwa ha vhashumi vha kha ofisi ya ministā na tzedzuluso ya u thoma u shumisa Mutheo wa Ndaulo ya Masheleni a Gwama</p> <p>Hu khou itwa inwe tshodiso kha muvhigo malugana na Tzedzuluso ya Kushumele na Mveledziso ya Sisteme kha vhuimo ha 2-12 u itela u khwaṭhisedza mawanwa a muvhigo</p>
Tzedzuluso ndangulo ya Kushumele ya Tshoho dza Mihasho (Heads of Department (dziHoD))	Ofisi ya phuresidennde Mihasho ya muvhuso Zwiimiswa zwa pfunzo Madzangano a si a muvhuso Khorondanguli dza Vundu	Muvhuso wapo (Mimasipala) Muvhuso wapo (Mimasipala)	HoD dzi re na ndalukano dzine maṅwalo avho a vha o etshedzwa PSC uri a tṭoliwe	<p>Khabinete yo tṭanganedza memorandamu une wa bva kha Ministā wa Tshumelo ya Muvhuso na Ndaulo une wa dzinginya nzudzanyo malugana na u khunyeledza u tṭoliwa kana u sedzuluswa ha dziHoD dza 2010/2011 na saikili dza u tṭola dza 2011/2012. Gaidi ine ya vha na tsumbandila malugana na u khunyeledza tṭholo dzi sa athu itwa yo bveledzwa u itela u thusa dziHoD na dziEA nga maitete sa zwe zwa nweledziswa zwone kha tsheo ya Khabinete. Ho tṭoliwa HOD dza 25 nga saikili ya kushumele ya 2010/2011 hone hu uri ho tṭoliwa HOD dza 20 nga ṅwaha wa muvhalelano wa 2011/2012. Zwa zwino PSC i kati na u khunyeledza tṭholo dza dziHoD dze dza rumela maṅwalo adzo a tṭholo kha ṅwaha wa muvhalelano wa 2010/2011 na wa 2011/2012.</p> <p>85% ya dziHOD vho etshedza PSC PA dzavho nga la 31 Tṭhafamuhwe 2013. PA dzoṭhe dzo sedzulusa dziEA na dziHOD vho etshedzaho PA</p>
			Thendelano dza kushumele dza HOD dzo sedzuluswa na u tṭoliwa	

Tshumelo dza ndeme	Khasitama	Ane a go vha khasitama	Zwilinganyo zwa tshumelo	Zwo swikelelwaho zwi tshi vhambedzwa na zwilinganyo
				dzavho vha eletshedzwa Bambiri la mbuno malugana na u faila PA lo tangeredzwa nga Khubvumedzi 2012 la rumelwa kha vhafaramikovhe vho teaho
Tsedzuluso ya mihasho zwi tshi vhambedzwa na mikhwa yo dodombedzwaho kha tshipiqa tsha vhu 195 tsha Ndayotewa	Mihasho ya muvhuso Khorondanguli Phalamennde Vhusimamilayo ha vundu Zwiimiswa zwa muvhuso (zwiimiswa zwa pfunzo, madzangano a tshitshavha)	Mihasho ya muvhuso Khorondanguli Phalamennde Vhusimamilayo ha vundu Zwiimiswa zwa muvhuso (zwiimiswa zwa pfunzo, madzangano a tshitshavha)	Vhunzhi Mivhigo i re na mawanwa na themendelo zwo khunyeledzwa	Ho bveledzwa mivhigo ya 17 malugana na tsedzuluso ya mawanwa malugana na u tevhedzelwa nga mihasho ha Milayo ya Ndaulo ya Muvhuso
Tsedzuluso ya nyimele ya Tshumelo ya Muvhuso	Mihasho ya muvhuso Khorondanguli Phalamennde Vhusimamilayo ha vundu Zwiimiswa zwa muvhuso (zwiimiswa zwa pfunzo, madzangano a tshitshavha)	Mihasho ya muvhuso Khorondanguli Phalamennde Vhusimamilayo ha vundu Zwiimiswa zwa muvhuso (zwiimiswa zwa pfunzo, madzangano a tshitshavha)	Mivhigo i re na mawanwa na themendelo zwo khunyeledzwa	Likumedzwa malugana na u shumiswa nga zwiutuku nga zwiutuku ha tsheo dza Phalamennde dza 15 Lara nga ha Tshumelo ya Muvhuso. Ho bveledzwa muvhigo wa 2010
Tsedzuluso ya u bvelela ha mbekanyamushumo dzo sumbedzwaho dza muvhuso	Mihasho ya muvhuso Khorondanguli Phalamennde Vhusimamilayo ha vundu Zwiimiswa zwa	Mihasho ya muvhuso Khorondanguli Phalamennde Vhusimamilayo ha vundu Zwiimiswa zwa	Mivhigo i re na mawanwa na themendelo zwo khunyeledzwa	Ho dzudzanywa Muvhigo wa u Tola kana u sedzulusa Mbekanyamushumo ya Tshumelo ya Vhaswa ya Lushaka

Tshumelo dza ndeme	Khasitama	Ane a go vha khasitama	Zwilinganyo zwa tshumelo	Zwo swikelelwaho zwi tshi vhambedzwa na zwilinganyo
	muvhuso (zwiimiswa zwa pfunzo, madzangano a tshitshavha)	muvhuso (zwiimiswa zwa pfunzo, madzangano a tshitshavha)		
Tsedzuluso ya Ndisedzo ya tshumelo	Mihasho ya muvhuso Khorondanguli Phalamennde Vhusimamilayo ha vundu Zwiimiswa zwa muvhuso (zwiimiswa zwa pfunzo, madzangano a tshitshavha)	Mihasho ya muvhuso Khorondanguli Phalamennde Vhusimamilayo ha vundu Zwiimiswa zwa muvhuso (zwiimiswa zwa pfunzo, madzangano a tshitshavha)	Vhunzhi Mivhigo i re na mawanwa na themendelo zwo khunyeledzwa	<p>Mvelelo mbili dza u tolwa ho itwaho kha Muhasho wa Vhulamukanyi na Mveledziso ya Ndayotewa ho sedzeswa kha u salela murahu ha milandu dzo tlanganedzwa nga PSC, ndi-</p> <ul style="list-style-type: none"> Manweledzo a thekhnikhala ane a etshedza manweledzo a maimo a ntha ; na Muvhigo wo fhelelaho une wa vha na mawanwa nga vhubalo malugana na Khothe dzothe dza Dzingu dzo toliwaho <p>Ho itwa tholo ha tlanganedzwa na mivhigo nga PSC nga ndila i tevhelaho:</p> <ul style="list-style-type: none"> Muvhigo muthi (1) malugana na tholo dzo itwaho zwiitshini zwa mapholisa ngei Eastern Cape (Kapa vhubavuvha), ho sedzeswa nga maanda kha u vha hone ha magi, vhuthathathili na mudagasi Mivhigo miraru (3) malugana na tholo dzo itwaho kha Muhasho wa Pfunzo malugana na tswikelelo ya pfunzo ho sedzeswa nga maanda kha u vha hone ha themamveledziso dza u pfukha milambo nga vhana vha mahayani kha mavundu a Kwazulu-Natal na Limpopo <p>Muvhigo nga ha khithi ya zwishumiswa ya Foramu ya Vhadzulapo ye ya shumiswa kha Masipala wa Ermelo wo tlanganedzwa nga PSC</p>
U dzinginya maga a	Mihasho ya	Mihasho ya	Muvhigo u re na mawanwa na	Muvhigo nga ha Tsedzuluso ya u Fushea ha Vhadzulapo wo thewaho

Tshumelo dza ndeme	Khasitama	Ane a go vha khasitama	Zwilinganyo zwa tshumelo	Zwo swikelelwaho zwi tshi vhambedzwa na zwilinganyo
u ita uri hu vhe na kushumele kwavhuḑi kwo leluwaho kha Tshumelo ya Muvhuso	muvhuso Khorondanguli Phalamennde Vhusimamilayo ha vundu Zwiimiswa zwa muvhuso (zwiimiswa zwa pfunzo, madzangano a tshitshavha)	muvhuso Khorondanguli Phalamennde Vhusimamilayo ha vundu Zwiimiswa zwa muvhuso (zwiimiswa zwa pfunzo, madzangano a tshitshavha)	themendelo wo khunyeledzwa	<p>kha zwiṭuṭuwedzi zwi hulwane zwa u fushea ha vhadzulapo wo ṭanganedzwa nga PSC</p> <p>Muvhigo nga ha tsedzuluso ya maitele a u Khwaṭhisedza ane a shumiswa kha mi hasho na masipala wo ṭanganedzwa nga PSC</p> <p>Ho vha na u fariwa ha miṭangano ya 7 ya u thetsheswa ha tshitshavha (vhudzuloni ha mi_a (4)) ye ya vha yo dzudzanywa</p>
			Ndeme	<p>U itela uri hu vhe na khwiniso i bvelaho phanḑa kha zwilinganyo zwa ndangulo ya thandela na u fhungudzwa ha tshifhinga tsha ṭhoḑisiso, PSC yo swikelela vhunzhi ha zwi bveledzwa zwayo. Mawanwa a ṭhoḑisiso o sumbedza zwikhukhulisi zwa ndeme kha nḑisedzo ya Tshumelo ya Muvhuso na u ombedzela ṭhoḑea ya nḑila dzo dzudzanywaho zwavhuḑi na u ṭanganyiswa u khwaṭhisedza uri hu vha na Tshumelo ya Muvhuso yavhuḑi ine ya tshimbilelana na ndaela ya ndayotewa</p>
			Consultation	<p>U ya nga ṭhoḑea dza ndayotewa dza u khwaṭhisedza uri hu vha na u dzhenelela ha tshitshavha, u vhiga murahu nga ha mushumo wayo wa ṭhoḑisiso na u vhiga nga ha mishumo yayo, PSC kha u khunyeledza thandela dzayo yo ita uri hu vhe na u haseledza havhuḑi nga ha mawanwa ayo a ṭhoḑisiso na themendelo</p> <p>U thetsheswa ha tshitshavha ho shumiswa malugana na u kwamana na vhafaramikovhe vhoṭhe vho teaho kha ndivho ya PSC kha u vhona uri mi hasho i badela vha_ etshedzi vha tshumelo nga tshifhinga na u vhona uri Mabindu maṭuku, a vhukati na mahulwane a a tikedziwa</p>

Tshumelo dza ndeme	Khasitama	Ane a go vha khasitama	Zwilinganyo zwa tshumelo	Zwo swikelelwaho zwi tshi vhambedzwa na zwilinganyo
U ita odithi na thodisiso nga ha kushumele kwa ndaulo ya muvhuso	Mihasho ya muvhuso Komiti dza Phothifoljo Dzikomiti Vhusimamilayo ha Vundu Zwiimiswa zwa pfunzo Madzangano a si a muvhuso	Mihasho ya muvhuso Komiti dza Phothifoljo Dzikomiti Vhusimamilayo ha Vundu Zwiimiswa zwa pfunzo Madzangano a si a muvhuso	80% ya thodisiso dzo khunyeledzwa nga miñwedzi miraru u bva nga duvha le mañwalo a tangedzwa nga lo.	42. 4% ya thodisiso dzo khunyeledzwa nga miñwedzi miraru u bva nga duvha le mañwalo o teaho a tangedzwa nga lo. Mbalokati ya tshifhinga tsha u khunyeledza thodisiso ho vha miñwedzi ya 4.6
Bambiri la mbuno malugana na kushumisele ku si kwavhuḍi kwa masheleni la n'waha wa muvhalelano wa 2011/12			Dzo tangedzwa nga Luhuh 2013	Muvhigo wo tangedzwa nga Thafamuhwe 2013
Ho fariwa mitangano ya u haseledza			Yo fariwa nga Thafamuhwe 2013	Mitangano ya u haseledza malugana na kushumisele ku si kwavhuḍi kwa masheleni wo fariwa nga PSC nga Luhuh 2013
U thoma mvelele ya vhuḍifari ha phurofeshinala kha Tshumelo Muvhuso	Khorondanguli Mihasho ya muvhuso Vhusimamilayo Vhahhilaeli	Khorondanguli Mihasho ya muvhuso Vhusimamilayo Vhahhilaeli	U etshedza thuso ya vhuñwaleli ya phurofeshinala Foramu ya u lwa na Vhuada ya Lushaka U langula uri hu tevhedzelwa zwingafhani Mutheo wa u Bvisela Khagala zwa Masheleni nga mirado ya SMS U langulwa ha Luḥingo lwa u lwisa Vhuada lwa Lushaka	Tshumelo dza vhuñwaleli dzo etshedzwa NACF. Ho fariwa mitangano mivhili (2) ya Komiti ya Khorondanguli ya NACF Mutangano wa NACF wa vhu_a wo tshimbila zwavhuḍi. Muvhigo nga ha tsedzuluso ya NACF wo dzudzanywa 89% ya thevhedzelo yo swikelelwa nga mihasho ya lushaka na yapo malugana na FDF PSC yo sedzulusa 89% ya fomo dza u bvisela khagala zwa masheleni nahone EA dzo eletshedzwa nga ha khuḍano i re hone ya madzangalelo kha mihasho yayo U ya nga NACH, milandu ya 1 963 ya vhuada yo rumelwa kha mihasho hu tshi khou tevhedzelwa maitele ho tendelanwaho ngao

Tshumelo dza ndeme	Khasitama	Ane a go vha khasitama	Zwilinganyo zwa tshumelo	Zwo swikelelwaho zwi tshi vhambedzwa na zwilinganyo
			<p>U kona u dzudzanya wekishopho na u vhiga nga ha zwo bvelelaho</p> <p>Nqivho yo bveledzwaho kha milayo ya phurofesheni na u lwa na vhuada</p>	<p>Vhashumi vha 2 202 vho wanala vha na mulandu malugana na nyito dza vhuada vhukati ha ja 1 Khubvumedzi 2004 na 31 Thafamuhwe 2013</p> <p>Sisteme ya u monithara webusaithi ya NACH yo dzheniswa kha mihasho mi_a (4) na kha vundu jithihi (1)</p> <p>Mihasho yothe yo daleliwa i songo thoma ya divhadzwa ngei Free State nga Fulwi 2012 na Devhula Vhukovhela (North West) na Kapa Vhukovhela (Western Cape) nga Lara 2012. Ho itwa odithi kha Zhendedzi ja Tsireledzo ya zwa Matshilisano ja Afrika Tshipembe ji songo thoma ja tsivhudzwa nga hazwo nga Tshimedzi 2012 u khwinisa tshivhalo tsha mivhigo na u khunyeledza milandu ya vhuada vhune ha khou humbulelwa ho vhwigwaho kha NACH</p> <p>Bambiri ja mbuno ja ndangulo ya mbilaelo dzo vhwigwaho kha PSC lo dzudzanywa</p> <p>Ho fariwa wekishopho nga ha u tutuwedzwa ha NACH ngei Devhula Vhukovhela (North West) nga Lara 2012</p> <p>Ho fariwa wekishopho thanu (5) u itela u tutuwedza Khoudu ya Vhuqifari ya Tshumelo ya Muvhuso</p> <p>Muvhigo wa nyimele ya mikhwa ya phurofeshinala wo dzudzanywa Kapa Vhubvuvha (Eastern Cape)</p> <p>Ho itwa ngudo ya u vhambedza kha FDF</p>

Tshumelo dza ndeme	Khasitama	Ane a go vha khasitama	Zwilinganyo zwa tshumelo	Zwo swikelelwaho zwi tshi vhambedzwa na zwilinganyo
Ndangulo ya masheleni yavhuḡi	Vhokhomishinari Vhashumi vha OPSC Vha_etchedzi vha tshumelo Odithadzheneralal Tshikwama tsha Lushaka Mihasho ya muvhuso	Vhokhomishinari Vhashumi vha OPSC Vha_etchedzi vha tshumelo Odithadzheneralal Tshikwama tsha Lushaka Mihasho ya muvhuso	U lavhelesa kushumisele na tshumiso ya mugaganyagwama wo_etchedzwaho	Mvelelo dza maitete a u oditha a riwaha wa muvhalelano wa 2012/13 a khou bvela phanda. Odithi i si na dzithaidzo yo tlanganedzwa nga riwaha wa muvhalelano wa 2011/12 Ho fariwa mitangano ya Komiti ya Mugaganyagwama wa Nwedzi
U_etchedza thikhedzo ya vhudavhidzani na mafungo nga khungedzelo ya mushumo wa PSC nga u shumisa mafulo na matano nga khasho	Vhokhomishinari Vhashumi vha OPSC	Vhokhomishinari Vhashumi vha OPSC	Mishumo ya khasho kha mivhigo yo nanguludzwaho yo anadzwaho ya PSC	Mushumo wa PSC wo kungedzelwa nga kha u thetsheswa ha tshithavha, mitangano na dziwekishopho. Tshinwe hafhu ho dzudzanywa mitangano ya khasho nga Vhokhomishinari
U laula, u langa na u vhona uri hu na tshumiso yavhuḡi ya themamveledziso ya thekhnolodzhi na mafungo, sisteme na tshumelo	Vhokhomishinari Vhashumi vha OPSC	Vhokhomishinari Vhashumi vha OPSC	Mishumo ya IT yo itwaho u ya nga mbekanyamaitete dza IT na maitete avhuḡi	Seva dzo tlanganyiswa zwavhuḡi kha senthara ya datha hu tshi khou shumiswa VM Ware Technology 'Exchange server yo khwiniswa u vha Microsoft Exchange 2010, u itela uri vhashumi vha kone u swikelela thwii emeiji dzavho kha inthanethe Sofuthiwere ya Active Directory (AD) yo shumiswaho u langula vhashumisi kha netiweke yo khwinisiwa u bva kha 2003 u ya kha 2012 Foramu ya u davhidzana nga kha inthanete ya Vhokhomishinari yo bveledzwa (bulogo ya vhokhomishinari) Mutheo wa Kuvhusele kwa IT ya PSC wo bveledzwa

Tshumelo dza ndeme	Khasitama	Ane a go vha khasitama	Zwilinganyo zwa tshumelo	Zwo swikelelwaho zwi tshi vhambedzwa na zwilinganyo
				Ho engedzwa ngivho ya vhashumi malugana na zwa tsireledzo ya IT
U thola na u kunga vhashumi vha re na vhukoni u khwaṭhisedza ndṱisedzo ya tshumelo kha OPSC	Vhavhuelwa vha u thola vhatholiwa Vhalanguli vha mbekanyamushumo	Vhavhuelwa vha u thola vhatholiwa Vhalanguli vha mbekanyamushumo	U thola na u nanguludza zwo itwaho u ya nga Mbekanyamaitele ya u Nanguludza na u Thola mo	Muvhigo wa u Shumiswa ha Nzudzanyo yaTshomedzo dza Vhashumi wa 2011/12 wo dzudzanywa nga Khubvumedzi 2012 wa rumelwa kha Muhasho wa Tshumelo ya Muvhuso na Vhulanguli Zwiṱwe zwickhala zwa mishumo zwo ḡadziwa nga tshifhinga nga ṱwaha wa muvhalelano wa 2012/13. U ḡadziwa ha zwickhala zwa mishumo kha vhuimo ha SMS ho engedzea nga 1.2%. Vhashumi vha vhafumakadzi vha ita 48.2% ya vhashumi vha kha vhuimo ha SMS. Tshivhalo tsha vhashumi vha vhafumakadzi tsho engedzea u bva kha 118 nga ṱhafamuhwe 2012 u swika nga ṱhafamuhwe 2013. Izwi zwo vha 2.04% ya vhashumi vhoṱhe vho ṱangana
Vhulanguli ha ndṱisedzo ya tshomedzo vhu re na vhuḡifhinduleli (SCM) Ndaulo ya ndaka yo khwiniswaho Ndangulo yavhuḡi ya tsireledzo	Dzikhomishinari Vhashumi vha OPSC Vha_ etshedzi vha tshumelo Miṱwe mihasho ya Muvhuso	Vhakhomishinari Vhashumi vha OPSC Vha_ etshedzi vha tshumelo Miṱwe mihasho ya Muvhuso	Mishumo ya SCM ine ya itwa u ya nga milayo ya SCM U hirisa ndaka hu tshi tevhedzelwa GIAMA na ṱḡila na zwilinganyo zwo vhwaho Ndangulo ya tsireledzo ine ya itwa u ya nga milayo yo teaho ya tsireledzo	U renga thundu na tshumelo hu tshi tevhedzelwa milayo ya SCM Maitele a u wana ofisi o itwa phanḡa ha musi thendelano ya u hira i tshi fhela Tshumelo ya Mapholisa ya Afrika Tshipembe yo ita odithi dza tsireledzo kha ofisi dza vundu tharu (3). Zhendedzi ḡa Tsireledzo ḡa Muvhuso ḡo ita Tsedzuluso ya Zwikili zwa u shuma nga zwithuthubi kha Ofisi ya Vundu ya Western Cape (Kapa Vhukovhela) na Ofisi ya Phalamennde Tshumelo ya Tsireledzo ya OPSC yo ita tsedzuluso ya zwifhaḡo kha

Tshumelo dza ndeme	Khasitama	Ane a go vha khasitama	Zwilinganyo zwa tshumelo	Zwo swikelelwaho zwi tshi vhambedzwa na zwilinganyo
				ofisi dza vundu tharu (3) Vhashumi vhane vha kha ɔi bva u tholiwa vho netshedzwa vhugudisi nga ha zwa tsireledzo

5. RI KHOU LAVHELELA U KHWINISA HANI TSHUMELO DZASHU

PSC i khou shumisa SDIP ya n̄waha wa muvhalelano wa 2011/12 musu yo ralo u lindela thendelo ya SDIP ya n̄waha wa muvhalelano wa 2012/13 une wa ḡo katela tshifhinga tsha min̄waha miraru (3). Zwi tshi ya nga Ndaulo dza Tshikwama, Muofisiri wa Mbalelano wa tshiimiswa u ḡoḡea uri a dzudzanye n̄ḡila ya kushumele ya Mutheo wa Kushumisele kwa Masheleni kwa Tshifhinga tsha Vhukati tshine tsha khou ḡa khathihi na Nzudzanyo ya Kushumele ya N̄waha. Nzudzanyo ya n̄ḡila ya kushumele ya N̄waha wa Muvhalelano wa 2013/14- 2017/18 yo bveledzwa nahone i sumbedza mvelelo dza n̄ḡila dza kushumele dzo livhiswaho kha ndivho na ndivhotiwa dzine PSC ya khou lingedza u dzi swikelela nga tshifhinga tsha Vhukati tsha Nzudzanyo ya n̄ḡila ya kushumele. Nzudzanyo ya Kushumele ya N̄waha ya PSC ya n̄waha wa muvhalelano wa 2013/14 na yone yo bveledzwa nahone i ḡetshedza manweledzo a mugaganyagwama wa PSC, Nyanganyelo dza Mutheo wa Kushumisele kwa Masheleni kwa Tshifhinga tsha Vhukati khathihina ndivho dza n̄ḡila dza kushumele dza PSC.

Khophi dza SDIP, Nzudzanyo ya N̄ḡila ya kushumele ya N̄waha 2012/13 – 2016/17 dzoḡhe dzi wanala arali dzo humbelwa kha Mulanguli: Tshumelo dza Vhudavhidzani na Mafhungo, Vho Humphrey Ramafoko. Zwidombedzwa zwavho zwa vhukwamani ndi: Luḡingo: (012) 352 1196, Imeijji: humphreyr@opsc.gov.za. Maḡwalo oḡhe a a wanala na kha webusaiithi ya PSC, www.psc.gov.za.

6. KUDZUDZANYELE NA KUVHEKANYELE KWA VHASHUMI

PSC i na vhashumi vha 245, hu tshi katelwa na Dzikhomishinari. **Thebulu ya 2** i re afho fhasi i sumbedza tshivhaloḡe tsha poso dzo ḡadzwaho nga ḡa 31 ḡhafamuhwe 2013, u ya nga vhupo:

Vhupo	Tshivhalo tsha Vhashumi
Ofisi ya Vundu ya Kapa Vhubvaḡuvha - King William's Town	7
Ofisi ya Vundu ya Free State - Bloemfontein	7
Ofisi ya Vundu ya Gauteng - Johannesburg	8
Ofisi Khulwane - Pretoria	179
Ofisi ya Vundu ya KwaZulu-Natal - Pietermaritzburg	6
Ofisi ya Vundu ya Limpopo - Polokwane	

Vhupo	Tshivhalo tsha Vhashumi
Ofisi ya Vundu ya Mpumalanga - Nelspruit	7
Ofisi ya Vundu ya Kapa Devhula - Kimberley	7
Ofisi ya Vundu ya Devhula Vhukovhela - Mmabatho	7
Ofisi ya Phalamennde - Cape Town	3
Ofisi ya Vundu ya Kapa Vhukovhela - Cape Town	7
TSHIVHALOGUṼE	2451

Thebulu ya 3 i re afho fhasi i ṽetshedza khethekanyo ya tshivhaloguṽe tsha vhashumi u ya nga mbeu na lushaka (zwi tshi katela vha re na vuholefhali) kha khethekanyo inwe na inwe ya mushumo.

Thebulu ya 3: Tshivhaloguṽe tsha vhashumi (hu tshi katelwa vha re na vuholefhali) kha inwe na inwe ya khethekanyo dza mushumo dzi tevhelaho u bva nga ṽa 31

ṽhathamuhwe 2013

Khethekanyo dza Mushumo (SASCO)	Vhanna				Vhafumakadzi				Tshivhaloguṽe
	Vharema	Makhajadi	Magula	Vhatshena	Vharema	Makhajadi	Magula	Vhatshehena	
Vhalanguli Vhahulwane	20	3	2	4	20	2	1	4	56
Vhalanguli vha Vhukati	32	1	1	7	28	2	2	5	78
Ndaulo/makijaka	23	1	0	0	38	2	3	1	68
Vhashumi vha zwa Tshumelona vha zwa thengiso, vha tshoṽhe	17	0	0	0	19	2	0	0	38
Mishumo ya ndeme	1	0	0	0	4	0	0	0	5
TSHIVHALOGUṽE	93	5	3	11	109	8	6	10	245

Vhashumi vha re na vuholefhali	2	0	0	1	1	1	0	0	4
---------------------------------------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------

Zwiṽe zwidombedzwa

Vhaṽe vhashumi vha PSC vha a kona u amba nga nyambo dzi swikaho mbili kana nnzhi dza nyambo dza fuminthi dza tshiofisi dza Afrika Tshipembe, dzine dza vha Afrikaans, English, Tshindevele, Tshiswati, Tshithosa, Tshizulu, Tshipedi, Tshitswana, Tshivenda na Tshitsonga.

7. MUGAGANYAGWAMA

Tshivhalogute tsha mugaganyagwama wa PSC tsho vha tshi R162 117 000 nga nwaha wa muvhalelano wa 2012/13. **Thebulu ya 4** i re afho fhasi i tshetshedza khethekanyo ya uri mugaganyagwama wo shumiswa hani:

Tshiteŋwa	Mutengo
Mbekanyamushumo ya 1: Ndaulo	R85 150 000
Mbekanyamushumo ya 2: Maitele a Vhurangaphanda na Ndaulo	R24 793 000
Mbekanyamushumo ya 3: U lavhelesa na u Sedzulusa	R22 234 000
Mbekanyamushumo ya 4: U fhulufhedzea na u lwa na Vhuala	R29 899 000
Tshivhalogute tsha mugaganyagwama wa mbekanyamushumo	R162 076 000
Miholo ya vhashumi	R111 863 000
Vhugudisi	R963 803

8. ZWIDODOMBEDZWA ZWA VHUKWAMANI

U itela u wana mafhungo nga vhuḁalo, ri hambela uri vha kwame

Prof Richard M Levin

Mufarisa Mulangi Dzhenerala: OPSC

Nomboro ya luḁingo: (012) 352 1011

Fekisi: (012) 325 8322

Diresi ya Poswo: Private Bag X121, Pretoria, 0001

Imeili: richardl@opsc.gov.za

Khophi dza mivhigo yoḁhe yo anḁadziwaho ya PSC dzi a wanala kha Ofisi Khulwane ya PSC na kha Ofisi dza Mavundu. Mivhigo i a dovha ya wanala hafhu kha webusaithi ya PSC, www.psc.gov.za.

9. RI WANALA NGAFHI

OFISI KHULWANE

Mudzulatshidulo: Mr Ben Mthembu

Mulangi-Dzhenerala: Prof Richard M Levin

Commission House

Corner Hamilton & Ziervogel Streets

PRETORIA

OFISI YA PHALAMENNDE

Ofisi ya Phalamennde: Ms Noziphiwo

Gwaza

Sanlam Golden Acre Building

21st Floor

Adderley Street

0083

Luṭingo: (012) 352 1000

Fekisi: (012) 352 8382

OFISI DZA VUNDU

Vundu ḵa Eastern Cape (Kapa Vhubvaḵuvha)

Mukhomishinari: Mr Singata Mafanya

Mulangi wa Vundugu: Mr Loyiso Mgengo

91 Alexander Road

KING WILLIAM'S TOWN

5601

Luṭingo: (043) 643 4704

Fekisi: (043) 642 1371

Vundu ḵa Free State

Mukhomishinari: Mr Paul Helepi

Mulangi wa Vundu: Mr Matela Mohale

62 Fedsure Building

3rd Floor, St Andrews Street

BLOEMFONTEIN

9301

Luṭingo Tel: (051) 448 8696

Fekisi: (051) 448 4135

Vundu ḵa North West (Devhula Vhukovhela)

Mukhomishinari: Ms Mosa Sejosingoe

Mulangi wa Vundu: Ms Thato Mohapi

Mmabatho Post Office Building

Ground Floor, University Drive

MMABATHO

2735

CAPE TOWN

8001

Luṭingo: (021) 418 4940

Fekisi: (021) 418 1362

Vundu ḵa Gauteng

Mukhomishinari: Mr Michael

Seloane

Mulangi wa Vundu: Ms Dorothy

Nkwanyana

Ten Sixty-Six Building

16th Floor, 35 Pritchard Street

JOHANNESBURG

2001

Luṭingo Tel: (011) 833 5721

Fekisi: (011) 834 1200

Vundu ḵa Western Cape (Kapa

Vhukovhela)

Mukhomishinari: Gavin Woods

Mulangi wa Vundu: Mr Paul Rockman

Sanlam Golden Acre Building

21st Floor, Adderley Street

CAPE TOWN

8000

Luṭingo Tel: (021) 421 3980

Fekisi (021) 421 4060

Vundu ḵa Limpopo

Mukhomishinari: Mr Matome Mawasha

Mufarisa Mulangi wa Vundu: Ms Rose

Nelwamondo

Kirk Patrick Building

40 Schoeman Street

POLOKWANE

Luṭingo: (018) 384 1000

0699

Fekisi: (018) 384 1012

Luṭingo: (015) 291 4783

Fekisi: (015) 291 4683

Vundu ja Mpumalanga

Mukhomishinari: Mr DS Mkhwanazi
Mufarela Mulangi: Mr Barney Mavimbela
19 Russel Street

NELSPRUIT

1200

Luṭingo: (013) 755 4070

Fekisi: (013) 752 5814

Vundu ja KwaZulu-Natal

Mufarisa Mudzulatshidulo na
Mukhomishinari: Ms Phelele Tengen
Mulangi wa Vundu: Mr Bongani

Khonjwayo

Idube Building

Ground Flour, 249 Burger Street

PIETERMARITZBURG

3201

Luṭingo: (033) 345 9998

Fekisi: (033) 345 8505

Vundu ja Northern Cape

Mukhomishinari: Ms Moira Marais-Martin
Mulangi wa Vundu: Mr Jacques Malan
1st Floor, Woolworths Building
Corner Lennox & Chapel Streets

KIMBERLEY

8301

Luṭingo: (053) 832 6222

Fekisi: (053) 832 6225